

UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W WOŁOMINIE

z dnia ..... 2020 r.

w sprawie przyjęcia programu wspierania rodziny

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6a oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 506 z późn.zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust 2. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1111 z późn.zm.), uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Program wspierania rodziny Gminy Wołomin na lata 2020-2022”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wołomina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Wołominie

Marek Górski

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Miejskiej w Wołominie

z dnia ..... 2020 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY GMINY WOŁOMIN NA LATA 2020- 2022

Program opracowały:

Barbara Stasiszyn

Agnieszka Szostkiewicz

Spis treści:

Wprowadzenie	str. 3
Podstawy prawne opracowania programu	str. 3
Diagnoza problemów społecznych rodzin w Gminie Wołomin	str. 5
Odbiorcy programu	str. 17
Realizatorzy programu	str. 18
Cele programu	str. 19
Źródła finansowania	str. 28
Oczekiwane rezultaty	str. 28
Monitoring i ewaluacja programu	str. 29
Podsumowanie	str. 29
Spis tabel	str. 30
Spis wykresów	str. 31

Wprowadzenie

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizacja w ramach programu zadania koncentrować się będzie nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Należy budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. W przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, praca z rodziną biologiczną ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny, ponieważ naturalnym miejscem do prawidłowego rozwoju dziecka jest jego rodzina naturalna. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są ze względów społecznych i ekonomicznych szczególnie wskazane, także z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Podstawy prawne opracowania programu

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz.1111, z późn.zm.).
2. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz.473, z późn.zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1507, z późn.zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 218).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277, z późn.zm.).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 852, z późn.zm.).
7. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2025 (Uchwała nr XXXII-3/2017 Rady Miejskiej w Wołominie z dnia 26 stycznia 2017 r.).
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2407, z późn.zm.).
9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 688, z późn.zm.).

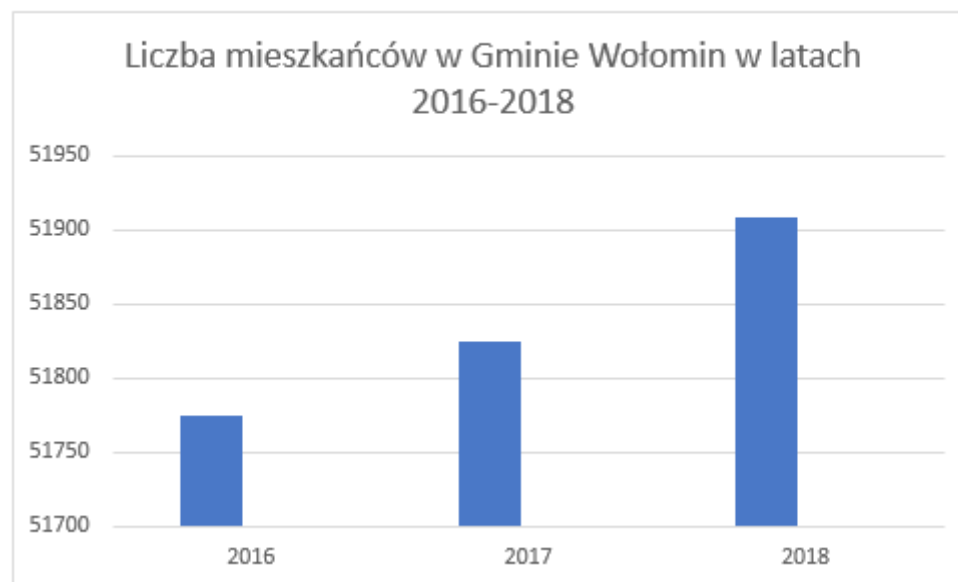
Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
- 2) Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
- 3) Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych:
  - zapewnianie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- 4) Finansowanie:
  - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonej przez rodziny wspierające.
- 5) Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
- 6) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie.
- 7) Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Diagnoza problemów społecznych rodzin w Gminie Wołomin

Wołomin jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej części województwa mazowieckiego, w zachodniej części powiatu wołomińskiego. Na koniec 2018 roku w Gminie Wołomin zamieszkiwało 51909 mieszkańców, populacja Gminy zwiększyła się o 135 osób w stosunku do roku 2016.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Wołomin w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).

Dla potrzeb Programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą m.in. informacje na temat liczby mieszkańców, liczby dzieci w wieku 0-18r.ż., liczby osób korzystających z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz stypendiów socjalnych. Karta Diagnostyczna służy do analizy danych o rodzinach objętych wsparciem OPS oraz określenia celów pracy z rodziną.

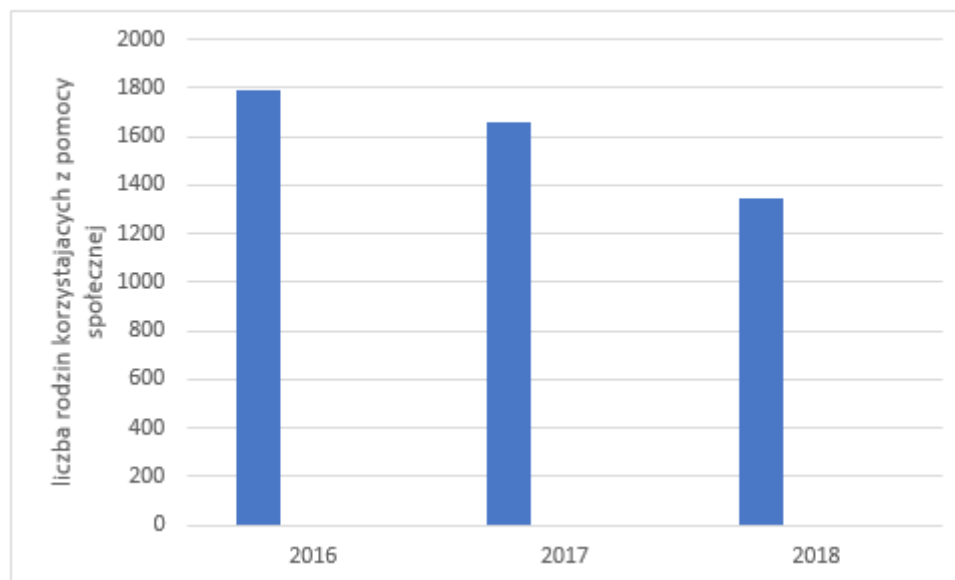
Tabela nr 1: Karta Diagnostyczna (źródło: dane OPS Wołomin).

Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Liczba mieszkańców Gminy Wołomin	51774	51825	51909
Liczba dzieci zamieszkujących Gminę Wołomin w wieku 0-18	10461	10453	10503
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	1791	1658	1349
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych	4317	4210	4058
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	932	1618	1714
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	432	423	372
Liczba rodzin korzystających ze stypendiów socjalnych	369	304	299
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	544	519	472
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego	541	567	602
Liczba rodzin podjętych procedura niebieskiej Karty	Brak danych	141	115
Liczba dzieci z terenu Gminy Wołomin przebywających w pieczy zastępczej	108	104	94
Liczba asystentów rodziny	2	3	3
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny	25	34	33

Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy pomoc dla mieszkańców Gminy w różnej formie.

W 2018 roku pomocy społecznej udzielono 1349 rodzinom, ilość rodzin zmniejszyła się w stosunku do roku 2016

Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).

W poniższej tabeli nr 2 przedstawiono liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w podziale na przyczyny korzystania z pomocy.

Tabela nr 2: Przyczyny udzielania pomocy społecznej w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).

Powód trudnej sytuacji życiowej	2016		2017		2018	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	961	2061	924	1893	854	1714
Sieroctwo	2	6	0	0	1	5
Bezdomność	25	35	22	34	20	29
Potrzeba ochrony macierzyństwa	156	677	134	561	218	840
w tym: wielodzietność	72	376	48	246	62	314
Bezrobocie	484	1136	409	1091	392	977
Niepelnosprawność	508	800	508	760	474	680
Długotrwała lub ciężka choroba	795	1396	818	1381	832	1346
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa-ogółem	210	661	217	659	280	810
W tym : rodziny niepełne	161	432	145	379	153	395
Rodziny wielodzietne	35	186	34	176	35	174
Przemoc w rodzinie	10	27	9	29	9	26
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	36	58	41	66	46	72
narkomania	8	12	8	13	5	13
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	20	37	16	34	17	28
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	1	5	2	6	6	25

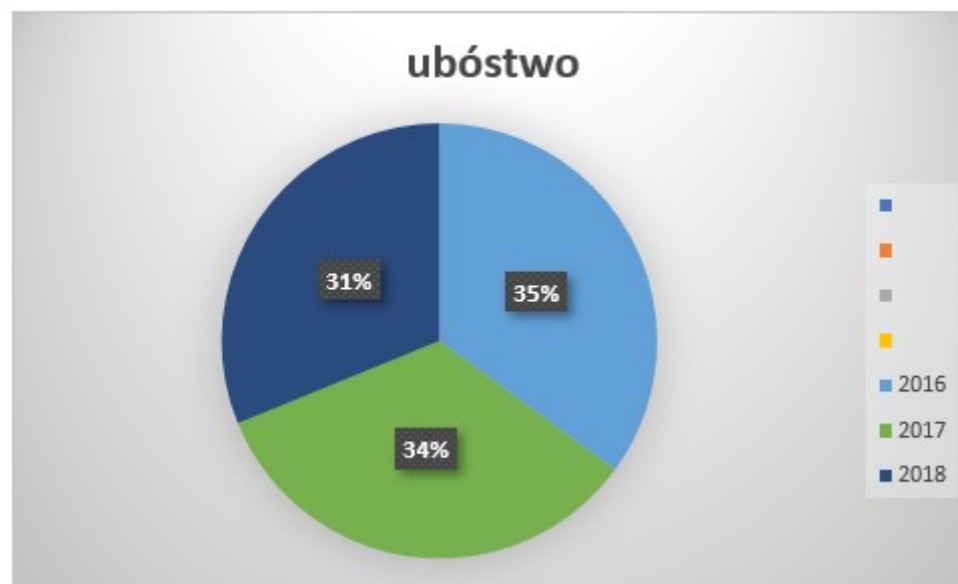
Zdarzenie losowe	15	27	16	25	15	25
Sytuacja kryzysowa	34	71	25	52	23	48

Z powyższych danych wynika, że najczęściej pomoc udzielana była w rodzinach z powodu ubóstwa, w następnej kolejności: długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Znaczną liczbę stanowią rodziny wieloproblemowe, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności życiowych. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest najczęstszą przyczyną trudności w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych i rodzicielskich.

Ubóstwo

Głównym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Wołomin korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z ubóstwa. W latach 2016-2018 najwięcej rodzin w gminie Wołomin uzyskało świadczenia z tego powodu. Ubóstwo to stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów. Brak dochodów uniemożliwia zaspokojenie podstawowych potrzeb człowieka, co stanowi zagrożenie wykluczeniem społecznym. Problem ubóstwa wiąże się z innymi czynnikami takimi jak choroby, bezrobocie, alkoholizm. Dane dotyczące liczby świadczeń pobieranych z tytułu ubóstwa, wynikają z informacji uzyskanych ze sprawozdań opracowanych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Wołominie.

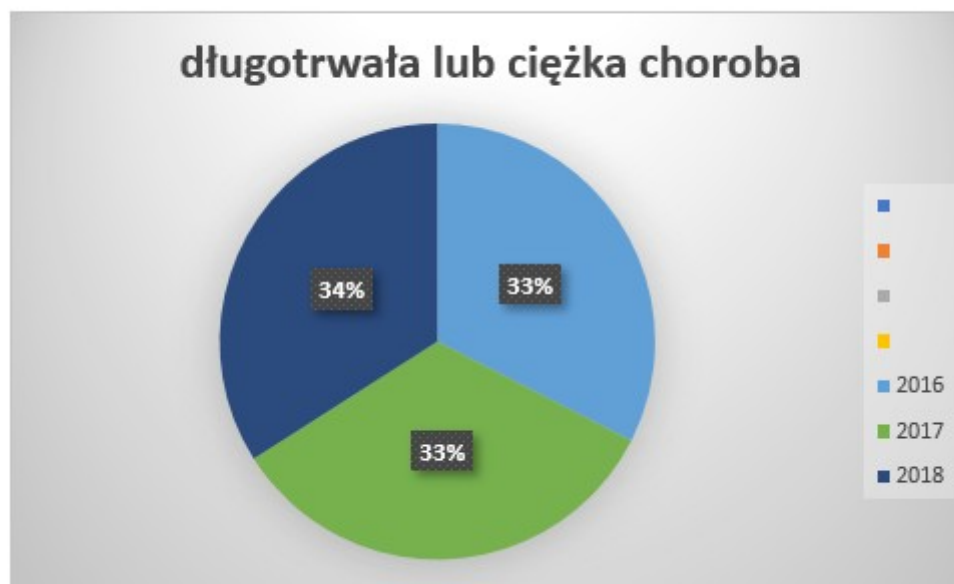
Wykres 3. Ubóstwo w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).

Długotrwała lub ciężka choroba

Drugim powodem przyznawania świadczeń są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. W roku 2018 liczba rodzin pobierających świadczenia z tego tytułu wzrosła o 1% w stosunku do roku 2016. Dane dotyczące liczby świadczeń pobieranych z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby, wynikają z informacji uzyskanych ze sprawozdań opracowanych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Wołominie.

Wykres 4. Długotrwała lub ciężka choroba w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).

Niepełnosprawność

Kolejnym problemem społecznym jest niepełnosprawność. W latach 2016-2018 liczba świadczeniobiorców z tego tytułu zmalała. Dane dotyczące liczby świadczeń pobieranych z tytułu niepełnosprawności, wynikają z informacji uzyskanych ze sprawozdań opracowanych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Wołominie.

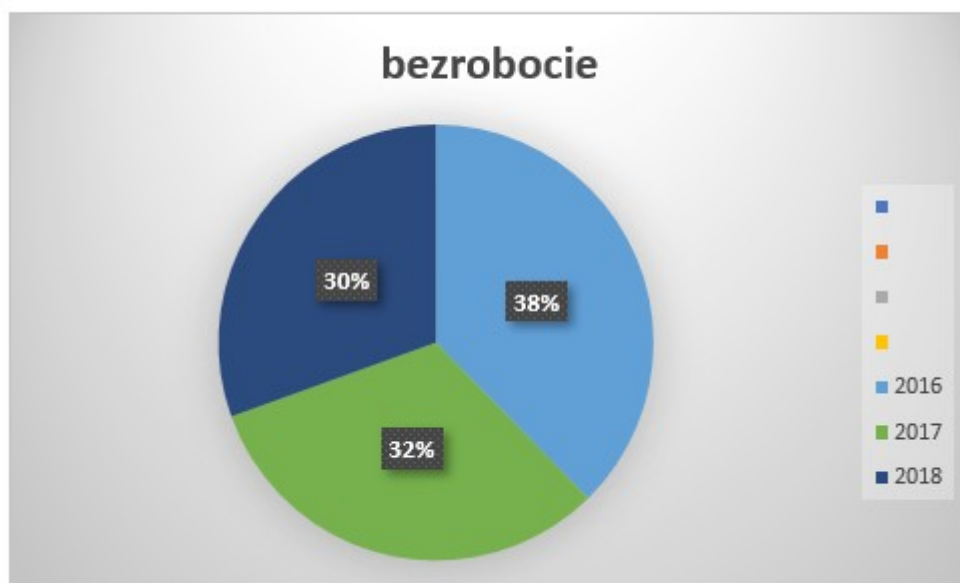
Wykres 5. Niepełnosprawność w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).

Bezrobocie

Powodem trudnej sytuacji rodzin korzystających z pomocy społecznej jest też bezrobocie. Liczba świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Wołominie z tytułu bezrobocia na przestrzeni trzech lat zmniejszyła się o 8 %. Dane dotyczące liczby świadczeń pobieranych z tytułu bezrobocia, wynikają z informacji uzyskanych ze sprawozdań opracowanych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Wołominie.

Wykres 6 . Bezrobocie w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Rodziny zamieszkujące w Gminie Wołomin zmagają się także z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniem gospodarstwa domowego. W roku 2018 liczba rodzin pobierających świadczenia z tego tytułu zwiększyła się o 9%. Dane dotyczące liczby świadczeń pobieranych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wynikają z informacji uzyskanych ze sprawozdań opracowanych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Wołominie.

Wykres 7. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (źródło: dane OPS Wołomin).

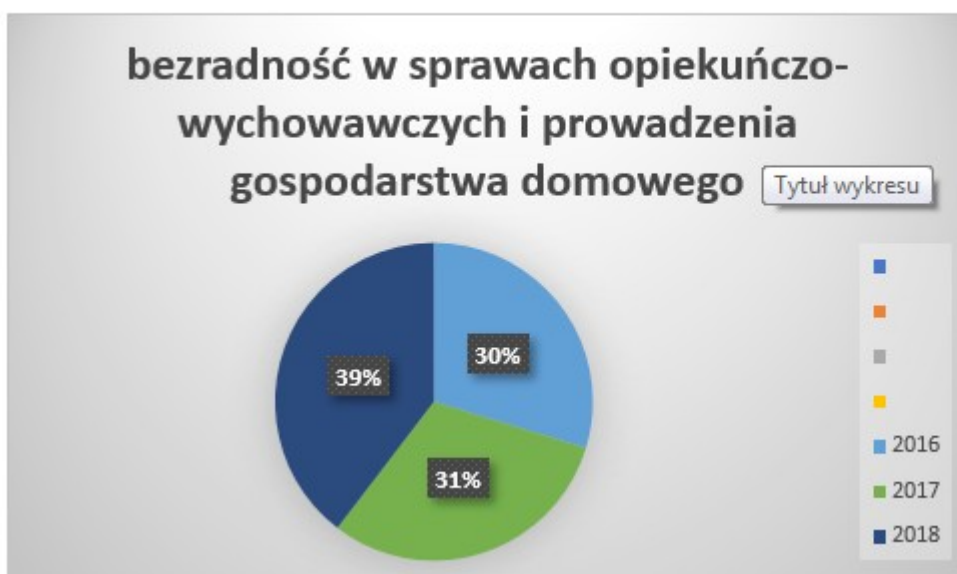

Tabela nr 3: Wybrane rodzaje pomocy udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie (źródło: dane OPS Wołomin).

Formy pomocy	2016			2017			2018		
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin
RAZEM	2 044	5 201 787	1 409	2 022	6 148 429	1 395	1 937	51 036 777,39	1 354
ZASIŁKI STAŁE OGÓŁEM	396	2 205 662	394	410	2 242 530	408	391	22 386 986,63	386
W tym przyznane osobie samotnie gospodarującej	346	2 042 161	346	357	2 076 065	357	346	2 094 324	346
ZASIŁKI OKRESOWE OGÓŁEM	260	400 347	258	286	455 873	284	299	433 018	279
W tym przyznane z powodu bezrobocia	201	297 995	201	185	307 232	185	203	297 943	1203
Długotrwalej choroby	39	38 215	38	47	47 940	83	69	58 919	69
Niepelnosprawność i	24	32 287	24	33	40 292	32	30	33 139	30
Z innych powodów	24	31 850	24	57	60 409	56	41	43 017	41
SCHRONIENIE	6	34 015	6	26	38 484	26	20	28 561,69	20
POSIŁEK	870	601 714	545	850	755 322	552	751	638 178	503
W tym dla dzieci	677	364 614	368	635	491 320	372	577	454 297	354
USŁUGI									

OPIEKUŃCZE	115	423 620	113	136	726 852	136	144	815 847,49	143
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	2	4 000	2	8	35 465	8	3	12 000	3
SPARWIENIE POGRZEBU	20	47 040	20	29	86 755	29	19	54 510	19
W tym osobom bezdolnym	2	4 320	2	8	24 760	8	5	12 230	5
INNE ZASIŁKI CELOWE W NATURZE OGÓŁEM	1 073	1485 089	1050	1 118	1806 688	1 019	1 101	894 863,58	976
W tym zasiłki specjalne celowe:	268	203 023	267	358	266 299	351	359	270 033	355

Typy rodzin, ze względu na liczbę dzieci w rodzinie, objętych pomocą społeczną w latach 2016-2018 obrazuje poniższe zestawienie.

Tabela nr 4: Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).

Rodziny z dziećmi	Rok		
	2016	2017	2018
Ogółem	604	565	531
O liczbie dzieci:			
1	202	225	199
2	249	205	208
3	112	104	91
4	24	22	21
5	10	6	6
6	4	1	4
7 i więcej	3	2	2

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Ośrodka Pomocy Społecznej w Wołominie, wynika, że liczba rodzin z dziećmi objętą pomocą społeczną na przestrzeni trzech lat systematycznie spada.

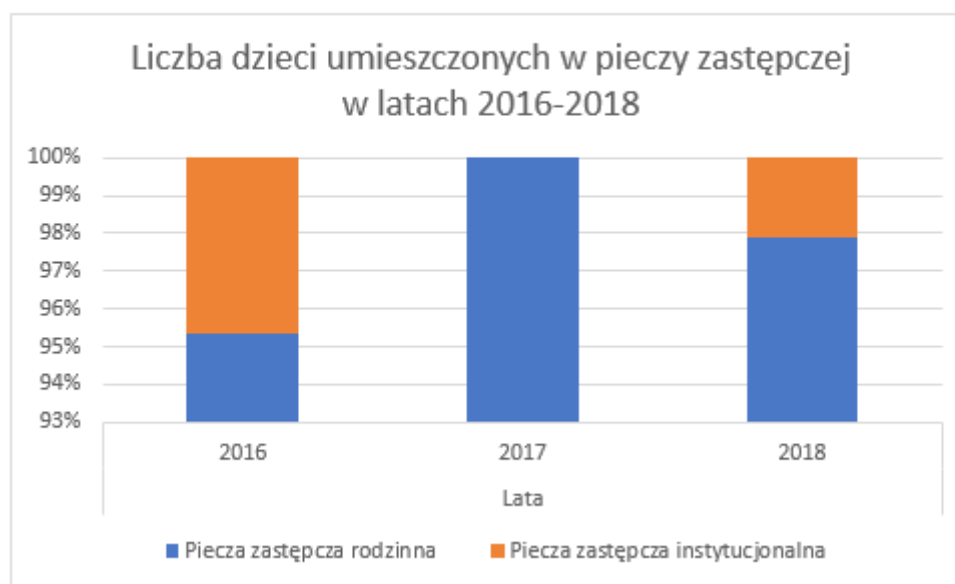
W wyniku dysfunkcji, które dotyczą rodziny objęte wsparciem dochodzi do sytuacji kryzysowych, w których należy zabezpieczyć dobro dzieci poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej. Liczbę dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej przedstawiają dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Tabela nr 5: Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2016-2018 (źródło: dane PCPR Wołomin).

Rodzaj pieczy	Lata		
	2016	2017	2018
Pieczą zastępczą rodzinną	103	104	94
Pieczą zastępczą instytucjonalną	5	0	2

Wykres 8. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2016-2018. (źródło: dane OPS Wołomin).

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stworzyła gminom możliwość przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom poprzez wspieranie rodzin, w tym m.in. poprzez wprowadzenie do rodziny asystenta rodzinnego.

Tabela nr 6: Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).

Ogółem	Lata		
	2016	2017	2018
Rodziny	23	35	33
Liczba dzieci w rodzinach	43	51	72

Rodzinom, które zmagają się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi zapewniono wsparcie w postaci asystenta rodziny. W roku 2016 asystenci rodziny objęli wsparciem 23 rodziny, w których przebywało 43 dzieci, natomiast w roku 2018 wzrosła liczba rodzin i dzieci: 33 rodziny, w których przebywało 72 dzieci.

Wykres 9. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).

Wstępne podsumowanie za rok 2019 wykazuje tendencję wzrostową: asystą rodziny objęto 78 rodzin, w którym było 72 dzieci .

Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 będą :

- rodziny wychowujące dzieci i doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej lub pieczy zastępczej oraz rodziny, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie,
- rodziny niezaradne życiowo, rodziny z problemem ubóstwa w tym obarczone bezrobociem, rodziny borykające się z problemem długotrwałej choroby, niepełnosprawnością, rodziny dotknięte przemocą, uzależnieniami, innymi problemami powodującymi wzrost ryzyka wykluczenia społecznego,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki i wsparcia w tym szczególnie dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizatorzy programu

Realizatorami Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 w Gminie Wołomin będą :

- Urząd Miejski w Wołominie (zwany UM),
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie (zwany OPS),
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wołominie (zwana GKRPA),
- Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ (zwany OPTiU)
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Wołominie (zwany ZI),
- Komenda Powiatowa Policji w Wołominie (zwana KPP),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie (zwane PCPR),
- Placówki oświatowe (przedszkola i szkoły),
- Placówki wsparcia dziennego,
- Placówki ochrony zdrowia,
- Organizacje pozarządowe (zwane NGO),
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wołominie (zwane PPP),
- Instytucje Kościelne,
- Właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Miejskiego,
- oraz inne instytucje i organizacje prowadzące działalność w obszarze interwencji Programu.

Cele programu

Cel główny:

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wspierania dla rodzin, sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.
2. Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, przeżywających trudności w wypełnianiu swoich obowiązków.
3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny.
4. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
5. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży zagrożonej.

CEL: 1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.					
ZADANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR	HARMONOGRAM REALIZACJI		
			2020	2021	2022
Monitoring sytuacji rodzin z dziećmi.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wywiadów środowiskowych.	OPS			
Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodziny znajdującej się trudniej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne).	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną.	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci korzystających z posiłków w placówkach oświatowych.	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej.	OPS, INSTYTUCJE KOŚCIELNE, NGO			

	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystający z zasiłków celowych na zakup żywności. 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych. 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystających ze świadczeń funduszu Alimentacyjnego. 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego. 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystających z dodatku energetycznego. 	OPS			
CEL: 2.Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, przeżywających trudności w wypełnianiu swoich obowiązków.					
Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodzicielskie.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba asystentów rodziny. 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba pracowników socjalnych. 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną. 	OPS			
Zapewnienie innych form wsparcia rodzinom przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba podmiotów świadczących specjalistyczną pomoc dla rodzin z dziećmi. 	OPS, UM,PPP, NGO, OPTiU			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin z dziećmi, które skorzystały 	OPS, UM,PPP, NGO,			

	z poradnictwa psychologicznego.	OPTiU			
	• Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa prawnego.	OPS, UM,PPP, NGO, OPTiU			
	• Liczba rodzin, które skorzystały z terapii.	OPS, UM,PPP, NGO, OPTiU			
	• Liczba rodzin, które skorzystały z mediacji.	OPS, UM,PPP, NGO, OPTiU			
	• Liczba rodzin, które skorzystały z usług opiekuńczych i specjalistycznych.	OPS, UM,PPP, NGO, OPTiU			
	• Liczba rodzin, które skorzystały z usług opiekuńczych.	OPS, UM,PPP, NGO, OPTiU			
Realizowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych dla rodziców.	• Liczba programów/przedsięwzięć.	OPS,PPP,PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY, PRZEDSZKOLA)			
	• Ilość zorganizowanych spotkań dla rodziców.	OPS,PPP, PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY, PRZEDSZKOLA)			
	• Ilość osób biorących udział w spotkaniach.	OPS,PPP, PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY, PRZEDSZKOLA)			
Wspieranie rodzin biologicznych, których	• Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem.	PCPR			

dzieci przebywających w pieczy zastępczej.					
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych. 	PCPR			
	<ul style="list-style-type: none"> Ilość rodzin biologicznych współpracujących z asystentem rodziny 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba posiedzeń dotyczących oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. 	PCPR			
CEL: 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny.					
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/terapii, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu uzależnienia. 	OPS, GKRPA, OPTiU, NGO			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba konsultacji psychologicznych/terapeutycznych. 	OPTiU, NGO			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba spraw skierowanych do GKRPA. 	OPS, OPTiU, NGO			
Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uruchomionych procedur NK, w tym w rodzinach z dziećmi. 	OPS, KPP, PPP, PLACÓWKI OCHRONY ZDROWIA, PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY, PRZEDSZKOLA), ZI			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba spraw skierowanych do Prokuratury. 	OPS, KPP, ZI			

	<ul style="list-style-type: none"> Liczba grup roboczych 	ZI			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba spraw skierowanych do GKRPA z grup roboczych. 	ZI, KPP			
Prowadzenie spotkań oraz programów profilaktycznych dla rodziców dotyczących uzależnień i przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> Ilość spotkań, zajęć. 	OPS, NGO, PPP, KPP, OPTiU, PLACÓWKI OŚWIATOWE (PRZEDSZKOLA I SZKOŁY)			
	<ul style="list-style-type: none"> Ilość osób korzystających z zajęć. 	OPS, NGO, PPP, KPP, OPTiU, PLACÓWKI OŚWIATOWE (PRZEDSZKOLA I SZKOŁY)			
Prowadzenie spotkań oraz programów profilaktycznych dla dzieci dotyczących uzależnień i przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> Ilość spotkań, zajęć. 	OPS, NGO, PPP, KPP, OPTiU, PLACÓWKI OŚWIATOWE (PRZEDSZKOLA I SZKOŁY)			
	<ul style="list-style-type: none"> Ilość osób korzystających z zajęć. 	OPS, NGO, PPP, KPP, OPTiU, PLACÓWKI OŚWIATOWE (PRZEDSZKOLA I SZKOŁY)			
Organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i rodzin z dziećmi.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba programów/projektów. 	OPS, NGO, PPP, OPTiU, PLACÓWKI OŚWIATOWE (PRZEDSZKOLA I SZKOŁY)			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników. 	OPS, NGO, PPP, OPTiU, PLACÓWKI			

		OŚWIATOWE (PRZEDSZKOLA I SZKOŁY)			
	<ul style="list-style-type: none"> Ilość zorganizowanych form wypoczynku zimowego. 	OPS, NGO, PPP, OPTiU, PLACÓWKI OŚWIATOWE (PRZEDSZKOLA I SZKOŁY)			
	<ul style="list-style-type: none"> Ilość dzieci biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku zimowego. 	OPS, NGO, PPP, OPTiU, PLACÓWKI OŚWIATOWE (PRZEDSZKOLA I SZKOŁY)			
	<ul style="list-style-type: none"> Ilość zorganizowanych form wypoczynku letniego. 	OPS, NGO, PPP, OPTiU, PLACÓWKI OŚWIATOWE (PRZEDSZKOLA I SZKOŁY)			
	<ul style="list-style-type: none"> Ilość dzieci biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku letniego. 	OPS, NGO, PPP, OPTiU, PLACÓWKI OŚWIATOWE (PRZEDSZKOLA I SZKOŁY)			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w ramach programu gminnego. 	UM			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym wydano Karty Dużej Rodziny w ramach programu gminnego. 	UM			
CEL: 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.					

Udzielanie pomocy w formie: stypendiów socjalnych, stypendiów naukowych, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystających ze stypendiów socjalnych. 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci korzystających ze stypendiów naukowych. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY I PRZEDSZKOLA)			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystających z zasiłków szkolnych. 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystających z wyprawek szkolnych. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY I PRZEDSZKOLA)			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci korzystających z wyprawek szkolnych. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY I PRZEDSZKOLA)			
Prowadzenie świetlic dla dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba placówek wsparcia dziennego. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY), NGO, OPTiU, INSTYTUCJE KOŚCIELNE			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do placówek wsparcia dziennego. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY), NGO, OPTiU, INSTYTUCJE KOŚCIELNE			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba świetlic opiekuńczo-specjalistycznych. 	UM (SZKOŁY), NGO, OPTiU, INSTYTUCJE KOŚCIELNE			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do świetlic opiekuńczo-specjalistycznych. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE			

		(SZKOŁY), NGO, OPTiU, INSTYTUCJE KOŚCIELNE			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba świetlic szkolnych. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY)			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci uczęszczających do świetlic szkolnych. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY)			
Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba programów/ przedsięwzięć. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY I PRZEDSZKOLA), PPP, NGO			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży korzystających z programów profilaktycznych. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁY I PRZEDSZKOLA), PPP, NGO			
Wsparcie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne.	<ul style="list-style-type: none"> Ilość pedagogów szkolnych. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁA I PRZEDSZKOLA)			
	<ul style="list-style-type: none"> Ilość psychologów szkolnych. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁA I PRZEDSZKOLA)			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba konsultacji pedagogicznych. 	PLACÓWKI OŚWIATOWE (SZKOŁA I PRZEDSZKOLA)			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba konsultacji psychologicznych. 	PLACÓWKI			

		OŚWIATOWE (SZKOŁA I PRZEDSZKOŁA)			
CEL: 5. Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży zagrożonej.					
Praca środowiskowa.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba kobiet w ciąży (w tym w ciąży zagrożonej) objętych wsparciem asystentów rodziny. 	OPS			
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba kobiet w ciąży (w tym w ciąży zagrożonej) objętych pracą socjalną. 	OPS			
Zapewnienie innych form wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin .	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego, poradnictwa prawnego, skoordynowanych działań w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin (w tym kobiet w ciąży zagrożonej). 	OPS, PLACÓWKI OCHRONY ZDROWIA (PIELĘGNIARKA ŚRODOWISKOWA, OD DZIAŁ POŁOŻNICTWA, POŁOŻNA)			
	<ul style="list-style-type: none"> Ilość osób/rodzin biorących udział w zajęciach dotyczących świadomego macierzyństwa, w tym: Szkoła Rodzenia, poradnia laktacyjna. 	OPS, PLACÓWKI OCHRONY ZDROWIA (PIELĘGNIARKA ŚRODOWISKOWA, OD DZIAŁ POŁOŻNICTWA, POŁOŻNA)			

Źródła finansowania

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w latach 2020-2022 dla Gminy Wołomin finansowane będą z:

- Budżetu Gminy Wołomin,
- Budżetu Wojewody,
- Środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Innych środków.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 w Gminie Wołomin są środki finansowe poszczególnych podmiotów, odpowiadających za realizację zadań określonych w ustawach:

- z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2019r., poz. 1111, z późn. zm.).
- z dnia 4 listopada 2016r o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2019r., poz.473, z późn. zm.).

oraz środki pozyskiwane na zadania związane z realizacją programu w formie dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów: wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, dla rodzin wielodzietnych i innych oraz środków unijnych.

Oczekiwane rezultaty

Spodziewanymi rezultatami realizowanego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wołomin w latach 2020-2022 będą:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- ograniczenie wykluczenia społecznego rodzin,
- powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych,
- podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wspierania rodzin przeżywających trudności,
- rozwijanie współpracy między podmiotami pracującymi na rzecz rodziny.

Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2020-2022 dla Gminy Wołomin będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Wołominie, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Realizatorem monitoringu będzie m.in. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie poprzez przygotowanie sprawozdań rocznych w terminie do końca lutego każdego roku, począwszy od roku 2020. Program będzie podlegał ewaluacji na przestrzeni kolejnych 3 lat. Ewaluacja powinna pomóc odpowiedzieć na pytanie czy kierunek działań programu jest właściwy, sprzyjać rozwojowi instytucji pomocy społecznej i projektów, które są w niej realizowane oraz przyczyniać się do wzrostu skuteczności działań i odpowiedzialności osób, które te działania realizują.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Podsumowanie

Gminny Program Wsparcia Rodziny Gminy Wołomin na lata 2020-2022 zakłada stworzenie prawidłowych warunków dla poprawy jakości życia rodzin. Wsparcie rodziny będzie miało też charakter profilaktyczny i edukacyjny.

Spis Tabel

<i>Tabela nr 1. Karta Diagnostyczna (źródło: dane OPS Wołomin).....</i>	<i>str. 6</i>
<i>Tabela nr 2. Przyczyny udzielania pomocy społecznej w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).....</i>	<i>str. 8</i>
<i>Tabela nr 3. Wybrane rodzaje pomocy udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie (źródło: dane OPS Wołomin).....</i>	<i>str. 14</i>
<i>Tabela nr 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).....</i>	<i>str. 15</i>
<i>Tabela nr 5. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy w latach 2016-2018 (źródło: dane PCPR Wołomin.).....</i>	<i>str. 16</i>
<i>Tabela nr 6. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).....</i>	<i>str. 17</i>

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Wołomin w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).....	str. 5
Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).	str. 7
Wykres 3. Ubóstwo w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).....	str. 8
Wykres 4. Długotrwała lub ciężka choroba w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).....	str. 10
Wykres 5. Niepełnosprawność w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).....	str. 11
Wykres 6. Bezrobocie w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).....	str. 12
Wykres 7. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (źródło: dane OPS Wołomin).....	str. 13
Wykres 8. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2016-2018 (źródło: dane PCPR Wołomin).....	str. 16
Wykres 9. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2018 (źródło: dane OPS Wołomin).....	str. 17

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji szeregu zadań, w tym:

- opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny i finansowania kosztów z tym związanych,
- tworzenia oraz rozwoju systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, a także organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających).
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci,
- finansowania kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające,
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- prowadzenia monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Program wspierania rodziny Gminy Wołomin na lata 2020-2022 uwzględnia zadania gminy w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest również narzędziem przeciwdziałania dysfunkcyjności rodzin i wspierania ich w przeżywanych kryzysach.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest zasadne.